

## Wstęp

Powstanie Unii Europejskiej (UE) związane było z co najmniej dwoma silnymi prądami, obecnymi w ewolucji tendencji zjednoczeniowych Europy. Do czasów współczesnych można zaobserwować ścieranie się idei unifikacyjnych, które mają w zasadzie jeden cel – suwerenność poszczególnych członków UE. Mimo wielu trudności przy konstytuowaniu się dzisiejszej struktury zjednoczonej Europy, to właśnie tym prądom zawdzięczamy współczesny kształt polityczny UE.

Genezy wielostronnej współpracy państw środkowoeuropejskich należy doszukiwać się jeszcze w latach 80. XX w. Przemiany polityczne oraz społeczne związane z upadkiem bloku radzieckiego skutkowały nawiązaniem bliższych form współpracy wśród państw europejskich. Wciąż jednak panowała niepewność utrzymania odzyskanej niezależności, co w dużej mierze wynikało z położenia geopolitycznego państw europejskich.

Analizując ówczesną rzeczywistość polityczną w czasach „zimnej wojny”, państwom Europy Środkowej i Wschodniej wydawało się, że integracja będzie najlepszym krokiem wobec podporządkowania Związkowi Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR). Połączenie sił kilku państw oraz wypracowanie wizji wspólnej polityki zagranicznej dałoby asumpt do uniezależnienia się od władzy na Kremlu. Kwestia bezpieczeństwa i dążenia integracyjne okazały się najistotniejsze i są nadal aktualne dla przyszłości nie tylko UE, ale i Europy. Druga dekada XXI w. przyniosła nowe zagrożenia w postaci kryzysu migracyjnego oraz konfliktu rosyjsko-ukraińskiego. Niewątpliwie po agresji Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r. nastąpiła zmiana architektury bezpieczeństwa w Europie, która wymaga wypracowania polityki spójności państw europejskich, uwzględniając stosunki transatlantyckie.

Masowa imigracja jest największym wyzwaniem, przed którym stoi obecnie UE. Z perspektywy czasu można także zauważyć, iż wywołała ona rozdźwięk między państwami członkowskimi i ujawniła brak ich solidarności. Za początek kryzysu uznaje się 2015 r., ale już wcześniej wzrastała liczba imigrantów i uchodźców przybywających do Europy. Kryzys na granicy polsko-białoruskiej, a także na wschodniej granicy państw bałtyckich jest jednym z elementów wspomnianego problemu. Zatem kwestia bezpieczeństwa stanowi jeden z głównych imponderabiliów dla państw europejskich, dlatego troska o jego trwałość powinna wyznaczać kierunki współpracy nie tylko na forum unijnym, ale także w formatach regionalnych.

Z wielką radością przedkładamy Państwu drugi numer czasopisma „Studia i Analizy Nauk o Polityce” w 2022 r. Pierwszy artykuł, którego autorem jest Piotr Olszewski, dotyczy *Terroryzmu we współczesnej Danii*. Dania nie była areną masowego ataku terrorystycznego, jednak po 2015 r., w związku z kryzysem migracyjnym i napływem migrantów z Afryki, nasiliły się tego rodzaju ataki. Autor wskazał na zagrożenia ze strony terrorystów islamskich.

Drugi artykuł to praca Beaty Łaciak, Cezarego Smuniewskiego i Mariusza Boguszewskiego *The 2021 Migration Crisis in the Eyes of the Polish Priests from the Polish-Belarusian Borderland*. Autorzy dokonali analizy nastrojów społecznych, głównie duchownych zamieszkujących teren przygraniczny z Białorusią. W 2021 r. nasiliły się incydenty związane z przekraczaniem przez migrantów z Afryki granicy polsko-białoruskiej, co w konsekwencji wywołało kryzys migracyjny na wschodniej granicy UE.

Kolejny artykuł autorstwa Izabeli Rycerskiej *Pomoc uchodźcom z Ukrainy w zapewnieniu godnego pobytu i bezpieczeństwa w Polsce przez jednostki samorządu terytorialnego w regulacjach prawnych* porusza ważne i stale aktualne kwestie związane z napływem uchodźców z Ukrainy. Agresja Rosji na Ukrainę spowodowała masowe przemieszczanie się ludności ukraińskiej w kierunku granic państw członkowskich UE, głównie do Polski. Polska przyjęła największą liczbę uchodźców z Ukrainy, co wiązało się m.in. ze zorganizowaniem pomocy nie tylko doraźnej, ale także systemowej, ukierunkowanej na dłuższy pobyt Ukraińców w naszym kraju.

Problematyka systemu penitencjarnego w Polsce znalazła swoje odzwierciedlenie w artykule Ryszarda Suduła *System penitencjarny w zapewnianiu bezpieczeństwa w Polsce*. Autor zwrócił uwagę na miejsce i rolę tejże formacji oraz jej wpływ na bezpieczeństwo wewnętrzne państwa, głównie

w aspekcie społecznym. Ponadto dokonał analizy aktów prawnych, na których bazuje system penitencjarny w Polsce.

Ostatnim artykułem tej części czasopisma jest praca Sylwii Gorlickiej *Kwestia czeczeńska w stosunkach izraelsko-rosyjskich po 1991 roku*, która przybliżyła problematykę powstania państwa czeczeńskiego oraz wskazała na źródła separatyzmu czeczeńskiego. Temat artykułu jest niezwykle istotny w kontekście konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, w którym to przywódca Czeczenów, Ramzan Kadyrow, występuje w roli sojusznika Rosji.

Integralną częścią czasopisma „Studia i Analizy Nauk o Polityce” są recenzje i sprawozdania, a w bieżącym numerze także artykuły recenzyjne. W tym obszarze prezentujemy artykuł Błażeja Bado *Values and National Security of Poland. Observations Made when Reading Cezary Smuniewski's Book Entitled „National Security of Poland in the Axiological Perspective. President Lech Wałęsa”*. W niniejszym tomie przedstawiamy także dwie recenzje. Pierwszej podjął się Stanisław Wójcik i dotyczy ona publikacji Kazimierza Koraba *Wojna ideologiczna*. Drugą sporządziła Dorota Maj, a przedmiot recenzji stanowi książka *Społeczne postrzeganie przywództwa Jana Pawła II* autorstwa Agnieszki Łukasik-Tureckiej i Agnieszki Magdaleny Zaręby. Ponadto w numerze znalazło się sprawozdanie Grzegorza Nizioła, które dotyczy międzynarodowej konferencji traktującej o polityce migracyjnej państw Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej.

Zapraszamy do lektury

Aneta Bąk-Pitucha

